

## Lektion 47

### Introduktion | Romarikets litteratur

Vad vet du om romarikets litteratur?

[Kortversion Romarikets litteratur](#)



En av de mest berömda texterna från den här tiden är berättelsen om *Narcissus och Eko*, som skrevs av poeten och författaren Ovidius:

[Narcissus](#)



Lyssna nu när läraren läser texten om Romarriket och Romarrikets litteratur (s 52-55). Svara sedan på frågorna nedan!

<https://www.studentlitteratur.se/files/products/products/33713smakprovlitteraturen.pdf>

Vad betyder den latinska frasen "Mare nostrum"?

Vad betyder ordet akvedukt?

Ge några kortfattade exempel på vad romarna tog över från den grekiska kulturen.

Vad heter den berömde romerske poet som skrev att "Det besegrade Grekland besegrade sina besegrare"?

Vilka medborgare hade rösträtt i den romerska republiken?

Vilka hade möjlighet att nå de högsta positionerna i det romerska samhället? Patricier eller plebejer?

När utropade Gajus Julius Caesar sig till enväldig kejsare över romarriket?

Översätt frasen "Et tu Brute" till svenska.

Vad betyder ordet mecenat?

Författaren Ovidius (som skrev om Eko och Narcissus: <https://youtu.be/35jVsyWFss4>) blev landsförvisad till Svartahavs-kusten. Hur påverkades litteraturen i Romarriket av att kejsaren kunde behandla författare så?

Varför försökte de romerska kejsarna utrota kristendomen?

När blev kristendomen statsreligion i Romarriket?

## Lektion 48

### 1 Romersk litteratur

Kort genomgång och repetition

### 2 Romersk mytologi

Kort genomgång.

### 3 Romersk mytologi – Uppgift

- Gör en enkel presentation om **någon av gudarna i den romerska mytologin**. Hämta gärna information härifrån: <https://www.mytologi.nu/romersk-mytologi.html>
- Skapa presentationen med hjälp av Prezi, Video eller Powerpoint
- Arbeta i grupper om 1-4 personer.

#### Presentationsverktyg

Gör en Prezi-presentation med: <https://prezi.com/>

Hur du gör en Prezi-presentation:

[Prezi för nybörjare 2019 | S:t Olofs Skola i Sigtuna](#)



Eller gör en film med Lumen5: <https://lumen5.com/>

Eller gör en Powerpoint-presentation.

## Lektion 49

### 1 Romersk litteratur – Genomgång och repetition

Romarrikets främsta författare och deras grekiska förebilder.

Det ansågs fint att imitera grekiska författare!

[Vergilius](#) imiterade Homeros verk Illiaden och Odysseen.

[Catullus](#) imiterade Sapphos dikter.

[Ovidius](#) imiterade grekiska myter (bland annat myten om Eko och Narcissus).

Ovidius version av myten om Eko och Narcissus (på engelska): [Echo & Narcissus \(Ted Hughes, Tales from Ovid\) 1/3: The Beautiful Youth and Juno's Curse](#)

[Horatius](#) imiterade Sapphos och Pindaros dikter.

<https://www.slideshare.net/znejk/romarnaarv?ref=https://euc-onenote.officeapps.live.com/>



### 2 Romersk mytologi

Läs om romarrikets gudar här: <https://www.mytologi.nu/romersk-mytologi.html>

Exempel på romarrikets gudar. (De grekiska namnen står i parentes.)

- Jupiter (Zeus) - himlens gud
- Juno (Hera) – Jupiters (Zeus) fru
- Neptun (Poseidon) - havets gud
- Mars (Ares) - krigets gud
- Venus (Afreodite) – kärlekens gudinna
- Vulcanus (Heifastos) – eldens gud
- Minerva (Athena) – vishetens gud
- Diana (Artemis) – jaktens gudinna
- Bacchus (Dionysos) – vinets och festens gud

### 3 Pompeji bakom ruinerna – Vid foten av vulkanen

<https://www.oppetarkiv.se/video/2731311/pompeji-bakom-ruinerna-avsnitt-1-av-3>

Den 25 augusti år 79 e kr hade vulkanen Vesuvius i södra Italien ett fruktansvärt utbrott. Den lilla staden Pompeji blev helt begravd under aska och pimpsten och hittades inte igen förrän på 1700-talet.

# Lektion 50

## 1 Kort genomgång

## 2 Romersk mytologi – Uppgift

- Gör en enkel presentation om **någon av gudarna i den romerska mytologin**. Hämta gärna information härifrån: <https://www.mytologi.nu/romersk-mytologi.html>
- Skapa presentationen med hjälp av Prezi, Video eller Powerpoint
- Arbeta i grupper om 1-4 personer.

### Presentationsverktyg

Gör en Prezi-presentation med: <https://prezi.com/>

Hur du gör en Prezi-presentation: [Prezi för nybörjare 2019 | S:t Olofs Skola i Sigtuna](#)

Eller gör en film med Lumen5: <https://lumen5.com/>

Eller gör en Powerpoint-presentation.

## 3 Frågor och svar

# Lektion 51

## 1 Romersk litteratur – Vergilius

Lyssna på när läraren läser några bevingade ord från Vergilius här:

<https://sv.wikiquote.org/wiki/Vergilius>

Kort genomgång om Vergilius och hans mästerverk *Aeneiden*:

Tillsammans med klassen (lyssna på när läraren läser, ställ gärna frågor):

Lyssna på när läraren läser om Vergilius här: <https://litteraturhistorien.se/vergilius.html>

Och (i mån av tid) läs tillsammans med klassen mer om Vergilius på sidan 64 här:

<https://www.studentlitteratur.se/files/products/products/33713smakprovlitteraturen.pdf>

### Svara sedan på dessa instuderingsfrågor:

Publius **Vergilius** Maro (70–19 f.Kr.) skrev till en början herdedikter. Vilka var huvudpersoner i antikens herdedikter?

Vilken grekisk författare var Vergilius främsta förebild?

Vad handlar Vergilius epos *Aeneiden* om?

*Aeneiden* har fått sitt namn efter eposets hjälte. Vad heter hjälten i *Aeneiden*?

Vem var Dido i *Aeneiden*?

Vilket rike grundade Romulus enligt *Aeneiden*?

Vad önskade Vergilius på sin dödsbädd?

Vem ingrep och räddade *Aeneiden* till eftervärlden?

Titta tillbaka på citaten från Vergilius (<https://sv.wikiquote.org/wiki/Vergilius>), och försök sedan skriva några egna bevingade ord.

## Lektion 52

### 1 Romarrikets litteratur – Gemensam genomgång av instuderingsfrågorna om Vergilius och *Aeneiden*

Lyssna på när läraren läser om Vergilius på sidan 64 här:

<https://www.studentlitteratur.se/files/products/products/33713smakprovlitteraturen.pdf>

Publius **Vergilius** Maro (70–19 f.Kr.) skrev till en början herdedikter. Vilka var huvudpersoner i antikens herdedikter?

Vilken grekisk författare var Vergilius främsta förebild?

Vad handlar Vergilius epos *Aeneiden* om?

*Aeneiden* har fått sitt namn efter eposets hjälte. Vad heter hjälten i *Aeneiden*?

Vem var Dido i *Aeneiden*?

Vilket rike grundade Romulus enligt *Aeneiden*?

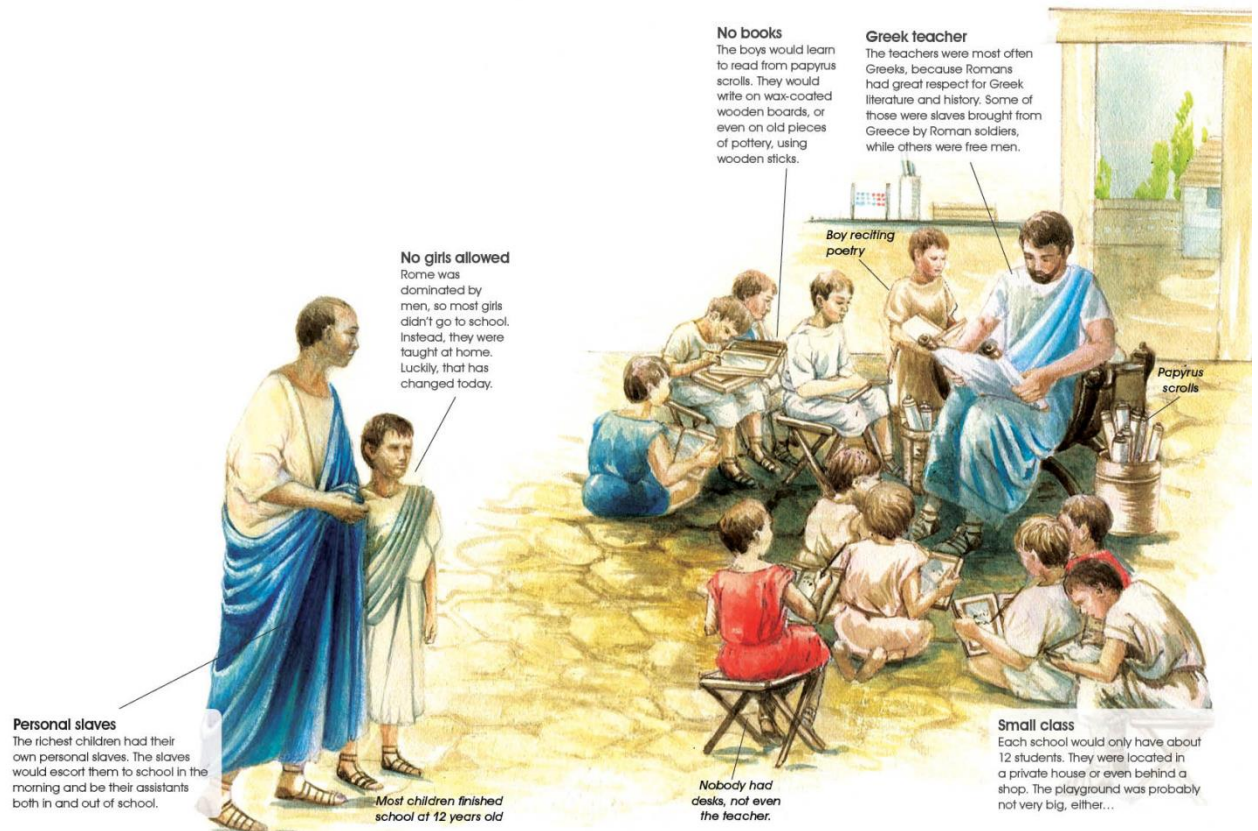
Vad önskade Vergilius på sin dödsbädd?

Vem ingrep och räddade *Aeneiden* till eftervärlden?

Titta tillbaka på citaten från Vergilius (<https://sv.wikiquote.org/wiki/Vergilius>), och försök sedan skriva några egna bevingade ord.

### 2 Romersk litteratur och retorik – Vad barnen i Romarriket fick lära sig i skolan





## "I romarrikets skolor rabblade barnen vers efter vers av berömda diktare som Vergilius och Statius"

Lyssna på när läraren läser texten om Roms skolor här :

<https://varldenshistoria.se/civilisationer/romarriket/roms-skola-tragglande-och-stryk-var-vardag>

**Svara sedan på instuderingsfrågorna nedan. Frågorna handlar om hur det kunde vara i Roms skolor omkring år 0.**

Varför tror du romarna tog många grekiska krigsfångar med sig hem till Rom för att göra dem till lärare?

Hur stor del av Roms befolkning kunde läsa och skriva vid år 0?

Beskriv hur en vanlig skola såg ut i Rom omkring år 0.

Varför blev skolklasserna ofta bortjagade av soldater och väktare?

Hur gamla var barnen när de började skolan?

Vad fick barnen lära sig på den första skolnivån (*ludus*)?

Vad fick barnen lära sig på den andra skolnivån (*grammaticus*)?

Vad fick ungdomarna lära sig på den tredje skolnivån (*retorik*)?

Varför var det viktigt att lära sig citera ur klassiska litterära verk (som t.ex. Vergilius *Aneiden*)?

Vad anklagade diktaren Ovidius skolan för?

Vilken skolform tycker du verkar bäst – skolan i antikens Grekland eller skolan i antikens Rom? Varför?

Vad fick eleverna lära sig på retorik-lektionerna?

På vilket sätt var retorik-undervisningen annorlunda i skolorna i antikens Rom jämfört med i antikes Grekland?

Vad är Cicero (106-43 f.Kr.) berömd för?

Varför var Cicero kritisk till retorikundervisningen i Roms skolor?

**I mån av tid**

Läs om Cicero här: <https://www.retorikforlaget.se/inledning-ciceros-om-talaren/>

## Lektion 53

### 1 Romersk litteratur och retorik – Gemensam genomgång av instuderingsfrågorna om vad barnen i Romarriket fick lära sig i skolan



**"I romarrikets skolor rabblade barnen vers efter vers av berömda diktare som Vergilius och Statius"**

Lyssna på när läraren läser texten om Roms skolor här :

<https://varldenshistoria.se/civilisationer/romarriket/roms-skola-tragglande-och-stryk-var-vardag>

**Svara sedan på instuderingsfrågorna nedan. Frågorna handlar om hur det kunde vara i Roms skolor omkring år 0.**

Varför tror du romarna tog många grekiska krigsfångar med sig hem till Rom för att göra dem till lärare?

Hur stor del av Roms befolkning kunde läsa och skriva vid år 0?

Beskriv hur en vanlig skola såg ut i Rom omkring år 0.

Varför blev skolklasserna ofta bortjagade av soldater och väktare?

Hur gamla var barnen när de började skolan?

Vad fick barnen lära sig på den första skolnivån (*ludus*)?

Vad fick barnen lära sig på den andra skolnivån (*grammaticus*)?

Vad fick ungdomarna lära sig på den tredje skolnivån (*retorik*)?

Varför var det viktigt att lära sig citera ur klassiska litterära verk (som t.ex. Vergilius *Aneiden*)?

Vad anklagade diktaren Ovidius skolan för?

Vilken skolform tycker du verkar bäst – skolan i antikens Grekland eller skolan i antikens Rom? Varför?

Vad fick eleverna lära sig på retorik-lektionerna?

På vilket sätt var retorik-undervisningen annorlunda i skolorna i antikens Rom jämfört med i antikes Grekland?

Vad är Cicero (106-43 f.Kr.) berömd för?

Varför var Cicero kritisk till retorikundervisningen i Roms skolor?

## 2 Lyrik i Romarriket



Lyssna på när läraren läser om lyrik i Romarriket på s. 75-76 här:

<https://www.studentlitteratur.se/files/products/products/33713smakprovlitteraturen.pdf>

**Svara sedan på frågorna nedan.**

"Större än då, häromdan, var lusten och kärleken aldrig,  
då när jag lämnade dig, ljuset i mörkret var du.

Aldrig jag gjort nåt så urdumt som detta i hela min ungdom,  
ingenting ångrar jag mer, ingenting värre jag gjort:  
lämna dig ensam i kvällen, min känsla ville jag dölja,  
elden i hjärtat brann, het var min kärlek till dig."

**Vem har skrivit dikten ovan?**

**När föddes poeten som skrev dikten ovan? När dog hon?**

**Till vem riktar sig dikten?**

**Hur är dikten utformad?**

**Om det finns tid över: Skriv en egen dikt!**

## Lektion 54

### 1 Lyrik i Romarriket – Sulpicia



Lyssna på när läraren läser om lyrik i Romarriket på s. 75-76 här:

<https://www.studentlitteratur.se/files/products/products/33713smakprovlitteraturen.pdf>

**Svara sedan på frågorna nedan.**

"Större än då, häromdan, var lusten och kärleken aldrig,  
då när jag lämnade dig, ljuset i mörkret var du.

Aldrig jag gjort nåt så urdumt som detta i hela min ungdom,  
ingenting ångrar jag mer, ingenting värre jag gjort:  
lämna dig ensam i kvällen, min känsla ville jag dölja,  
elden i hjärtat brann, het var min kärlek till dig."

**Vem har skrivit dikten ovan?**

**När föddes poeten som skrev dikten ovan? När dog hon?**

**Till vem riktar sig dikten?**

**Hur är dikten utformad?**

**Om det finns tid över: Skriv en egen dikt!**

## **2 Kejsar Augustus och litteraturen**

Gemensam genomgång och repetition.

I mån av tid kan du arbeta med den här Prezi-presentationen som är skapad av Linnea Lindahl, Uppsala:

<https://prezi.com/14ggtufxgpggo/romersk-litteratur/>



## Lektion 55

### 1 Lyrik i Romarriket – Horatius



Vart leder du mig,  
du mitt hjärtas fullhet,  
o, du rusets gud.  
Vilka skogar, vilka klyftor  
genomströvar jag med sällsamt mod?  
O, vilka grottor  
höra mig fläta in i stjärnekransen  
Caesars eviga glans  
och förena honom med gudarna.  
Oerhörda, väldiga,  
inga dödliga läppar undfallna  
ting vill jag säga.  
Som den glödande nattvandrerskan,  
den bacchiska jungfrun  
härskande stannar vid Hebrus  
och i trakisk snö

och i Rhodope, barbarers land  
— så synas mig underligt främmande  
flodernas vatten,  
den ensliga skogen ...

**Varför tror du Horatius skrev "Caesars eviga glans" i dikten ovan? Han syftade på Kejsar Augustus (Octavius).**

**Till vem riktar sig dikten ovan?**

**Vem var Bacchus?**

Läs nu mer om Horatius på s. 78 här:

<https://www.studentlitteratur.se/files/products/products/33713smakprovlitteraturen.pdf>

Svara sedan på frågorna nedan.

**När föddes Horatius?**

**När dog Horatius?**

**Horatius skrev en bok som han gav titeln *Ars poetica*. Hur skulle du översätta frasen *Ars poetica* till svenska?**

**"Carpe diem" är ett berömt citat från Horatius. Översätt frasen till svenska!**

**Om det finns tid över – skriv en dikt på temat "fånga dagen".**

## **2 Kejsar Augustus och litteraturen**

Gemensam genomgång och repetition.

## Lektion 56

### 1 Lyrik i Romarriket – Horatius

Gemensam genomgång av instuderingsfrågorna nedan.



Vart leder du mig,  
du mitt hjärtas fullhet,  
o, du rusets gud.  
Vilka skogar, vilka klyftor  
genomströvar jag med sällsamt mod?  
O, vilka grottor  
höra mig fläta in i stjärnekransen  
Caesars eviga glans  
och förena honom med gudarna.  
Oerhörda, väldiga,  
inga dödliga läppar undfallna  
ting vill jag säga.

Som den glödande nattvandrerskan,  
den bacchiska jungfrun  
håpnande stannar vid Hebrus  
och i trakisk snö  
och i Rhodope, barbarers land  
— så synas mig underligt främmande  
flodernas vatten,  
den ensliga skogen ...

**Varför tror du Horatius skrev "Caesars eviga glans" i dikten ovan? Han syftade på Kejsar Augustus (Octavius).**

**Till vem riktar sig dikten ovan?**

**Vem var Bacchus?**

Läs nu mer om Horatius på s. 78 här:

<https://www.studentlitteratur.se/files/products/products/33713smakprovlitteraturen.pdf>

Svara sedan på frågorna nedan.

**När föddes Horatius?**

**När dog Horatius?**

**Horatius skrev en bok som han gav titeln *Ars poetica*. Hur skulle du översätta frasen *Ars poetica* till svenska?**

**"Carpe diem" är ett berömt citat från Horatius. Översätt frasen till svenska!**

**Om det finns tid över – skriv en dikt på temat "fånga dagen".**

## **Kejsar Augustus och litteraturen**

Gemensam genomgång och repetition.

## Lektion 57

**Hur du förbereder dig för provet: Gör klart och repetera svaren på instuderingsfrågorna om Vergilius, Sulpicia och Horatius nedan.**

## Repetition av kursavsnittet Litteratur i Romarriket

### 1 Romarrikets främsta författare och deras grekiska förebilder

Det ansågs fint att imitera grekiska författare!

[Vergilius](#) imiterade Homeros verk Illiaden och Odysseen.

[Sulpicia](#) inspirerades av bland annat Illiaden och Odysseen.

[Catullus](#) imiterade Sapphos dikter.

[Ovidius](#) imiterade grekiska myter (bland annat myten om Eko och Narcissus).

Ovidius version av myten om Eko och Narcissus (på engelska): [Echo & Narcissus \(Ted Hughes, Tales from Ovid\) 1/3: The Beautiful Youth and Juno's Curse](#)

[Horatius](#) imiterade Sapphos och Pindaros dikter.

### 2 Epik i Romarriket – Vergilius



*Vergilius läser Aneiden för Kejsar Augustus*

Läs några bevingade ord från Vergilius här: <https://sv.wikiquote.org/wiki/Vergilius>

Läs om Vergilius här: <https://litteraturhistorien.se/vergilius.html>

Och läs mer om Vergilius på sidan 64 här:

<https://www.studentlitteratur.se/files/products/products/33713smakprovlitteraturen.pdf>

**Svara sedan på dessa instuderingsfrågor om Vergilius och Aneiden:**

Publius **Vergilius** Maro (70–19 f.Kr.) skrev till en början herdedikter. Vilka var huvudpersoner i antikens herdedikter?

Vilken grekisk författare var Vergilius främsta förebild?

Vad handlar Vergilius epos *Aneiden* om?

*Aneiden* har fått sitt namn efter eposets hjälte. Vad heter hjälten i Aneiden?

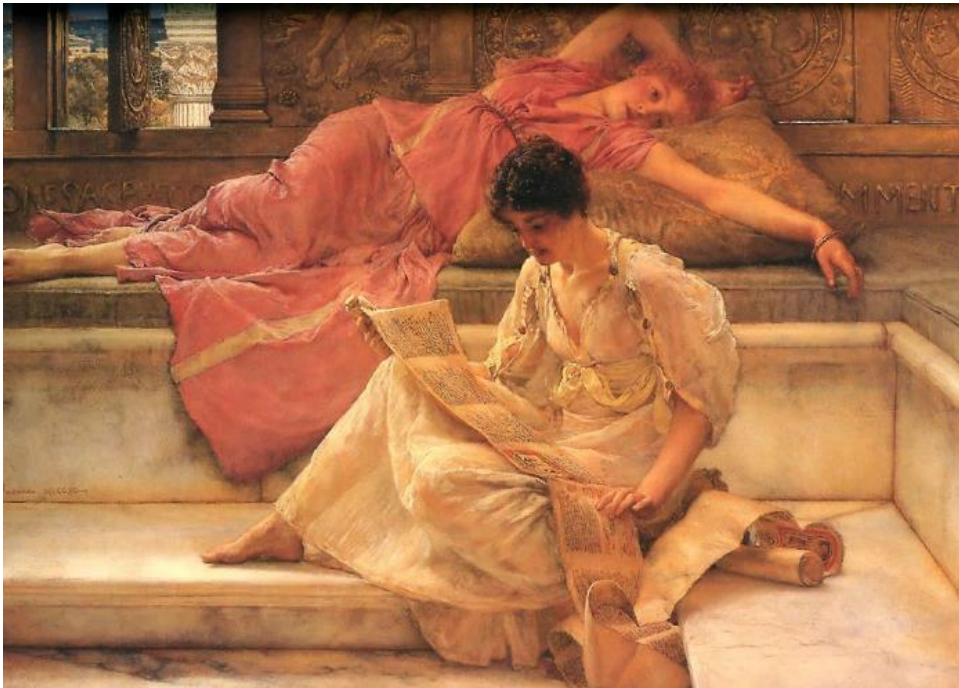
Vem var Dido i *Aeneiden*?

Vilket rike grundade Romulus enligt *Aeneiden*?

Vad önskade Vergilius på sin dödsbädd?

Vem ingrep och räddade *Aeneiden* till eftervärlden?

### 3 Lyrik i Romarriket – Sulpicia



"Större än då, häromdan, var lusten och kärleken aldrig,  
då när jag lämnade dig, ljuset i mörkret var du.  
Aldrig jag gjort nåt så urdumt som detta i hela min ungdom,  
ingenting ångrar jag mer, ingenting värre jag gjort:  
lämna dig ensam i kvällen, min känsla ville jag dölja,  
elden i hjärtat brann, het var min kärlek till dig."



Läs dikten ovan, samt om lyrik i Romarriket på s. 75-76

här: <https://www.studentlitteratur.se/files/products/products/33713smakprovlitteraturen.pdf>

**Svara sedan på dessa instuderingsfrågor om Sulpicia:**

Vem har skrivit dikten ovan?

Till vem riktar sig dikten?

Hur är dikten utformad?

Vem var kejsare i Romarriket när Sulpicia var verksam som poet?

#### **4 Lyrik i Romarriket – Horatius**



Vart leder du mig,  
du mitt hjärtas fullhet,  
o, du rusets gud.  
Vilka skogar, vilka klyftor  
genomströvar jag med sällsamt mod?  
O, vilka grottor  
höra mig fläta in i stjärnekransen  
Caesars eviga glans  
och förena honom med gudarna.  
Oerhörda, väldiga,  
inga dödliga läppar undfallna  
ting vill jag säga.  
Som den glödande nattvandrerskan,  
den bacchiska jungfrun  
håpnande stannar vid Hebrus  
och i trakisk snö  
och i Rhodope, barbarers land  
— så synas mig underligt främmande  
flodernas vatten,  
den ensliga skogen ...

Läs dikten ovan, samt texten om Horatius på s. 78 här:

<https://www.studentlitteratur.se/files/products/products/33713smakprovlitteraturen.pdf>

**Svara sedan på dessa instuderingsfrågor om Horatius:**

Varför tror du Horatius skrev "Caesars eviga glans" i dikten ovan? Han syftade på Kejsar Augustus (Octavius).

Till vem riktar sig dikten ovan?

Vem var Bacchus?

Vem var kejsare i Romarriket när Horatius var verksam som poet?

Horatius skrev en bok som han gav titeln *Ars poetica*. Hur skulle du översätta frasen *Ars poetica* till svenska?

"Carpe diem" är ett berömt citat från Horatius. Översätt frasen till svenska!

Om det finns tid över – skriv en egen dikt.